

KANIK – LUNDBY

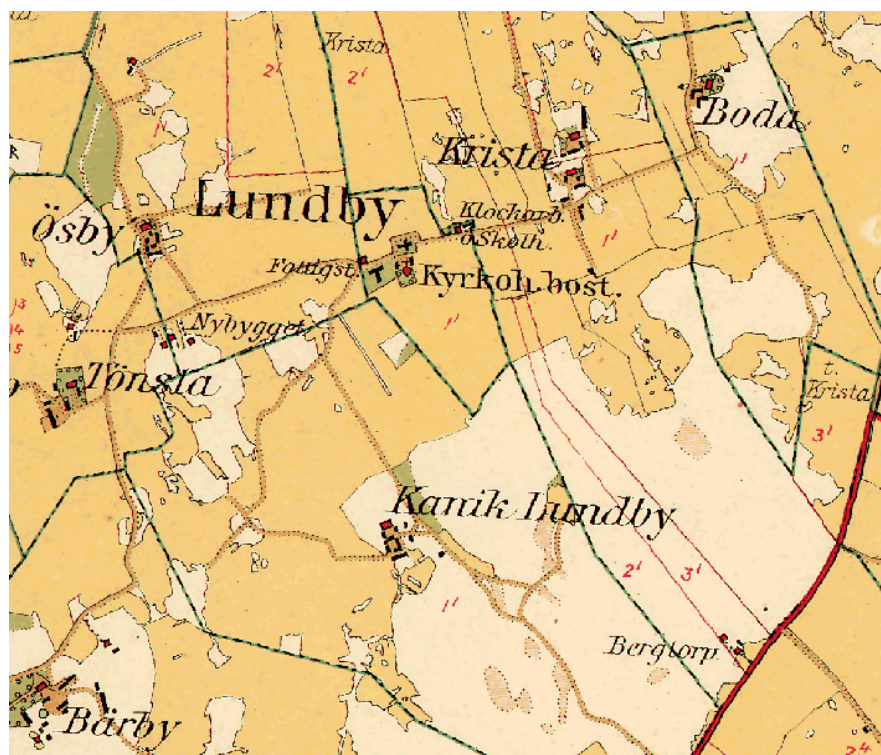
Mangårdsbyggnaden ifrån 1823, tagen i mitten av 1900-talet

Första notisen om Kanik-Lundby härstammar ifrån 7 juni 1277. Då Stadfäste Konung Magnus Ladulås en gåva från Margareta Ragnvallsdotter till Sankta Maria Kyrka i Aros, vår Domkyrka. Gåvan bestod av hennes gård i Lundby med alla dess tillhörigheter. Ett tecken på att det gäller Lundby är att ifrån den tiden får Konungen inte längre skatt från gården. Inkomsten går istället till kyrkans verksamhet.

Från 1300-talet och 1400-talet finns få noteringar gällande gården. Gårdsfolket är tydligen ordentliga och kommer inte med i "Räfstetingsdomarna".

Noteringar ifrån 1500-talet finns det däremot gott om. Gustav Vasa konfiskerade ju all kyrkomark när han tog makten, men han ville ha en kyrka och även kungatrogna biskopar måste ha mat, så Kanik-Lundby fick förbli "kerkiolann" (kyrkoland) och därmed inkomstkälla åt biskopen i Aros.

Under 1500-talet nämns en gård Flaka, var denna gård låg framgår inte. Ibland sägs det att den låg på Kaniks mark och ibland norr om backen (i modern tid kallas den majbrasbacken) som ligger väster om gården efter den gamla vägen som ledde till Kanik-Lundby (se karta). Det finns ytterligare spekulationer om var Flaka har legat, står nämligen talat om "ett hemman i Lundby (Flaka-Ösby)" att Flaka och Ösby skulle vara sammanslagna till Ösby. I ortsregistret ifrån den tiden nämns Ösby "tidigare Flaka" så det finns flera alternativ. Kanske läget norr om backen efter vägen till Kanik verkar vettigt då det ligger nära Ösby ?

Karta ifrån 1907

1552 går alltså Flaka ur kyrkans ägo, men 1554 är både Lundby och Flaka åter med igen då dessa går ifrån att ha varit arf- egna- till cronogårdar. En Biskop Peder Swart erhåller dessa gårdar och blir befriad ifrån ” rättigheter och skyldigheter”. Han avlider 1562 men hans änka får Konungens brev på att få ha kvar ”de två hemman som mannen brukat”. Hon skulle fått behålla båda gårdarna till sin död, hon dog 1598, men år 1577 talas om en Staffan som erhållit båda gårdarna. Lite motstridiga uppgifter kan tyckas.

I början på 1600-talet försvinner Flaka igen ur dokumenten för att 1631 dyka upp i ”Bya- och gårdalängd” under Kanik-Lundby med anmärkning om att ”Flaka ödelagt” På den här tiden angavs ibland att en gård var ödelagd, men inte att den var riven, utan att den inte hade någon enskild arrendator.

Biskop Petrus Benedicti har ägt Kanik-Lundby mellan 1586-1589, då han flyttar och Biskop Bellinus efterträder honom. 1613 begär denne att få byta bort Kanik-Lundby mot Rocklunda, vilket beviljas. Efter Bellinis död börjar Biskop Rudbeckius tid i stiftet och benämner Lundby som sin ”annexa”(anslaget som löneförmån). Sannolikt är att Biskop Johannes Rudbeckius har Kanik-Lundby redan ifrån sitt tillträde år 1619.

Första ”husesynen” ser han till att bli utförd i juni 1626 med en ordentlig beskrivning av bebyggelsen i Caneke-Lundby (stavades så på den tiden). Tolv byggnader har gården 1626 inom mangården, vilken verkar ha varit helt kringbyggd. Till dessa kommer en Benkt Erikssons hus, troligtvis 6 st, och sist men inte minst, Biskopens egen stuga och bod. Därmed är vi uppe i runt 20 talet, de flesta små sannolikt gråa hus och ihop trängda på höjden. Då är inte medräknat de nio- tio husen på stallgården i slutningen söderut utanför övrig bebyggelse.

Knappast förr och ej heller senare har så många stugor och bodar skådats i Caneke-Lundby.

På denna tid är ”ängen vid Offerlunden väldigt sank, så att försöka rida genaste vägen ifrån Prästgård och kyrka kunde man ej göra. Det fanns en stensträng ”jättesträng” med rester ännu in på 1900-talet. Den sträckte sig mellan Bälby, ifrån ett ställe där det låg en källa ”ögonkällan”, förbi kyrkan och Offerlunden åtminstone till Canik-Lundby Hage. Även om den varit ridbar, kunde de andliga riskerat fastna i den ”hedniska gyttjan” vid lunden, något av en styggelse för bl.a Rudbeckius. Man var tvungen att ta den gamla vägen, som till delar finns än idag, som gick i en stor båge åt väster ifrån gården. Fanns förbindelse med Bärby och Tönsta. Utmed gamla vägen passerades en backe (på senare tid användes den som eldningsplats på valborgsmässoafton) där det skall finnas en del gravar.

Det talas om en ”västerport” på gården, men det är föga troligt då det var så fullt med uthus på gården och där är terrängen väldigt brant. Nämnas även en ”Österport” men det troliga är att de båda har lett söderut från mansgården till stallgården. I protokollet över synen så talas det om att mangården är ny. Den dubbla uppsättningen av bodar, fårhus, svinhus, fähus, stall och lador tyder på skilda utrymmen för Biskop och ”Biskoppsbonde” eller för två brukare, vilket gården bevisligen haft. Vid tiden för synen bor där Benkt Erichsson och hans son Essbiörn.

Efter synen äntrade de ”höglärda” inkl. Biskopen sina hästar på stallgården, som många gånger inte var någon gågata utan hade nedsatt framkomlighet, tillbaka åt kyrkan och kanske vidare till Aros. Två år senare 1628 är det åter syn p.g.a. ”landbonde byte”, Essbiörn Erichsson ska flytta och en Per Oluffsson i Skälby skulle ta över. Essbiörn får inga efterräkningar efter synen. Oluffsson bor på gården i c:a 34 år och brukar gården till en början tillsammans med en Lars Ols. Oluffsson avlider 1663.

Var gården låg och hur ängar och åkrar var fördelade får vi veta genom den karta som Lantmätare Johan Åkesson gjorde 1652 med olika färger för dessa, med tydliga tegar och diken. Lars Ols hustru Anna driver gården efter makens död c:a 1669-1670. Hon verkar vara den fasta hand som styr jord och djur, barn och tjänstefolk. År 1680 bor på gården 16 personer i över 10 år.

1646 efter flera års sjukdom dör Biskop Rudbeckius och Biskop Olof Laurelius tar över som ägare av Kanike-Lundby (stavningen på Kanik-Lundby varierar under årens lopp) . 1670 hjälper Annas son Johan Larsson till på gården men avlider 1675. Anna driver gården vidare åtminstone med hjälp av 4 drängar. Från 1680 nämns en Johan Johansson, son till Johan Larsson och sonson till Anna. Samma år är 13 st skrivna på gården varav 6 st ”läsa”.

På torpet ”Biskopstorpet” bodde då en man som kallades ”spökgubben” och hans namn var Lars Lars, han var kyrkvaktare som då hade en lång väg ,

troligen dålig väg, till sin arbetsplats. Torpet låg på andra sidan skogen, söderut mot Rytternevägen och tillhörde Canike-Lundby. Ytterligare ett torp söder om vägen tillhörde också Kanik, sedermera till Gotö.

Biskopstorpet på 1930-talet familjen Lundin, bak vä Matilda, hö Ernst fram vä Margit, hö Vera

Då hustru Anna går ur tiden 1691 eller 1692 har hon varit på gården i över 50 år. Efter Anna flyttar Anders Eriksson in på gården 1693 och under de sista åren på 1690-talet samt i början på 1700-talet nämns Olof Eriksson och Olof Jakobsson. Från och med 1707-1708 övertager en Eric Larsson och hans hustru Brita Andersdotter med husfolk, tillsammans 12 personer varav 9 kan "läsa", gården. De får 5 st flickor och i husförhörslängden betecknas de som intellektuella, men på den här tiden fanns inga möjligheter till utveckling. Eric dör 1731, men innan dess 1725 görs en syn på gården, nästan 100 år efter senaste synen.

På gården finns då en herrestuga, Biskopens särskilda stuga på gården, stugor för bryggnig, bak, förråd, stugor för pigor och drängar samt två fårhus, ladugård och stall. En liten trädgård med päronträd, körsbärsträd och en humlegård, innehållande 68 kupor. Det kan inte ha varit lätt att sköta dessa på bergknallarna. Antalet hus på gården är nu uppe i 25 st, att jämföras med 21-22 vid 1628 års syn.

Fram till 1747 nämns inga namn på Canik-Lundby, endast "Högvärdige Faderns folk", därefter en Anders Johansson men när hans fru dör 1749 så försvinner hans namn. Då anländer Anders Hansson med hustru och 4 barn 1750 och denne blir något mer stadigvarande. Om honom finns följande att veta: ett SSP ifrån 1758 (troligtvis något kyrkoprotokoll) talar om en inventering av kyrkans "lösöre". I detta protokoll läses bland annat: beslöts att Stora Bibeln Carl XII:s skulle försäljas. Men ingen bjöd på denna bok än Anders Hansson i Canik-Lundby så den lämnades till honom tills vidare, men den tillhörde fortfarande kyrkan. Detta säger en hel del om mannen Anders som människa. Bibeln säljs senare till

någon annan på auktion så han fick ej behålla den. Vissa andra kyrkoinventarier blev också försålda på grund av ekonomiskt tvång. Just åren 1758-1760 pågick stora penningkrävande arbeten, särskilt i kyrkans kor.

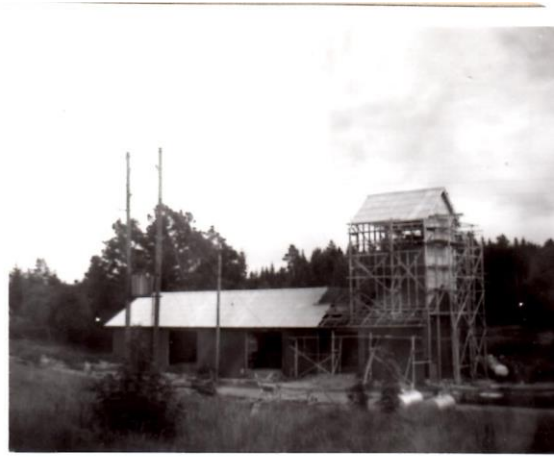
Anders är fördelsman (person som får livstids underhåll, bestående av fri bostad och andra naturaförmåner) år 1776 och redan året före synes mågen Jan Jansson ha skött gården genom sitt folk. Samtidigt är en Lars Jansson, sannolikt bror med Jan, på den andra delen. Kan också ha funnits en tredje Jansson åtminstone 1782, för i Länstyrelsens arkiv hittas nämligen en förteckning på "dem som undfått (mottagit) kronoråg ut ur Kronomagasinets att betala nästa höst" och de var Lars Jansson, Jan Jansson och Erik Jansson. Dåliga år är anledningen till "nödhjälpen". Visserligen finns ett sockenmagasin i Lundby sedan 1757, men efter missväxtår, ofta ett par tre år i följd räcker det föga.

Anders Hansson är tydligen inte röstberättigad för någon del av hemmanet i Kanik-Lundby 1787, för under komministervalet röstar Jan Jansson och Lars Jansson för var sitt halvt hemman i Kanik-Lundby. 1797 går Anders ur tiden 82 år gammal, har då bott på gården i 44 år. Jan och Lars är gifta med Andersdöttrar så med andra ord var de mågar till Anders.

1795 flyttar Anders Håkansson född 1747 in från Lillhärad och på något vis känns det ligga ganska nära i tiden, beroende på att Anders Håkansson 1966, har en släkting en sonsons sondotter boende inom Lundby församling, dock inte på Kanik-Lundby. Jan Jansson avlider 1794 och det är hans halva hemman som Anders Håkansson övertager samt 1803 är det han och Lars Jansson som röstar i komministervalet för gården.

1802 författas en ny karta över Kanik-Lundby och Prästgården men denna gång på var sin karta. Detta var första gången sedan 1652, finns i alla fall inte någon vare sig på Lantmäteriet i Västerås eller Lantmäterioverstyrelsen (LMÖ) mellan dessa år. På nya kartan får man veta att Stora- och Lilla kåltäppan ligger vid boningshuset. Man talar om att täpporna och ett kryddland skulle ligga bakom huset, men det är svårt att se var de skulle ha fått plats. Kanske låg inte den gamla herrestugan på samma plats som idag. Utrymmet norr om nuvarande mangårdsbyggnad lämnar ingen möjlighet till plats för dessa.

Det talas vidare om tre vretar som är uppodlade under de sista två hundra åren. De ligger utan samband med åker och äng eller vägar, spridda lite här och där. "Bergvreten" bör ha legat efter vägen (stigen) söderut mot öster åt Barkarö-hållet. "Smedvreten" låg ganska långt ifrån smedjan i sydost, som ej låg nära gården på grund av brandfaran. Grunden efter smedjan finns kvar öster om logen på slutet av 1900-talet, som 1965 påbyggdes med spannmålstork (se bild). "Hemvreten" som enligt kartan inte alls ligger runt gården, som man skulle tro enligt namnet, utan längst i söder vid Biskopstorpet till vilken den troligen hör.

Påbyggnad av spannmålstork 1965 på logen

Torken färdig

Biskopstorpet har annars två stycken vretar intill sig, "Lilla vreten" och "Krista vreten". Där bredvid finner man också "Biskopsbacken" och "Biskopsängen" också med benämningen "ängen vid vägen". Den ängen måste vara den samma som Biskop Rudbeckius fick 16 lass med hö ifrån 1636 och en senare Biskop fick sitt hö ifrån 1829.

Namnet "Storängen" är som bekant den omkring Offerlunden. En annan äng synes också ha funnits i den s.k Lundby Hage öster om gården, där kartan också uppger Stora – och Lilla betestomten ligga samt en kohage. Så ser det ut på Kanik-Lundby år 1802.

Nu återvändes till Anders Håkansson och hans efterkommande. Redan några år efter sekelskiftet, åtminstone 1808, har båda "hälfterna" av gården nya brukare. Lars Janssons måg Per Persson, kallas då "husbonde" på svärfaderns del och Anders Håkanssons äldsta son Jan Andersson på faderns del. Båda dessa sortera nu under nya rubriken "bönder å andras hemman" vilket även alla andras företrädare givetvis varit. Per Persson avflyttar 1814 och efter 1818 återfinns ej heller Jan Andersson. Anders Håkanssons näst äldste son Per Andersson, född 1787, tog sedan över efter Jan. Myndigheterna på den här tiden var "lite sura" på

bönderna som snabbt lämnade över sina gårdar till sina söner eller mågar för att "och taga undantag och så slippa betala mantalspengar". Anders avlider 1821 den 24:e maj.

Per Andersson gifter sig 1816 med Lundby Klockaren Lundbäcks dotter Margareta Elisabet, troligtvis är det detta år som han tar över efter sin far Anders. 1825 blir han "sexman" (kyrkans ordningsman bl.a, dömande ledamot i sockenrätten, ämbetet upphör 1862). Han tjänstgör ibland för sin svärfar, klockare Lundbäck på hans ålders dar. Skriver sig också ibland som "vice klockare". Både Per och hans hustru har enligt husförhörslängden goda vitsord ifråga om kristendomskunskap och de "läser" väl. Även hans son nr 2 Bror Petter född 1820 har vid 5 års ålder goda "betyg" vid husförhör, och lever tills han blir 97 år !!. Han är född på Kanik-Lundby men bor där ingalunda hela sitt liv utan det rör sig om tre perioder på gården.

Bror Petters 97-års dag uppmärksammades mycket. VLT hade uppvaktat honom både när han fyllde 90- och 95 år samt önskade att få återkomma på 100-års dagen också. Han var på 97-års dagen vid god vigör men hörseln var dålig, däremot var minnet ovanligt gott. Nedan följer en berättelse av Bror Petter:

"Ja, sade han" det är inte många som minns när Carl XIV Johan under en av sina resor spisade lunch eller middag på Långängskrognen. Jag var då 6 eller 7 år, men minns den långa ståliga åktrossen med 8 hästar för Kungens vagn och med länets Höfding i vagnen närmast före samt för-ridare och lakejer till vänster och höger. Ortens kvinnliga ungdom både från Lundby och Dingtuna bildade "häck" med blombuketter, och det hela var en stor händelse i bygden. Men det var ändå inte sällsynt, ty ibland både en och två gånger om året vid resor till och från Norge tog Kungligheterna den här vägen. Hästar skulle hållas i beredskap, men den Kungliga vagnen var hans egen. Inte anade jag då "sade den gamle" att jag år 1844 skulle få ringa "Kungsringning" i Lundby Kyrka efter Carl XIV Johan. På den tiden skulle en sådan ringning räcka i en timme för var dag ett i helt år.

Per Andersson spelar en framträdande roll vid en av- och tillträdessyn 1829 mellan Biskop Murrays sterbhus och Biskop Casparsson-Wijkman. Vid denna syn är det inga ridande höga prelater och svenner(höga ämbetsmän i kyrkan och vanliga medborgare) i följe som samlas på gården, som det var vid synen 1626. Syneakten motsvarar 25 nutida A-4 sidor, antalet byggnader på gården vid denna tid var 23 st, fördelade ifrån mangårdsbyggnaden i norr utmed hela slutningen mot söder så det var en icke obetydlig stigning att avverka efter arbetets slut, ofta med tunga bördor.

Sedan synen också förrättats på Vångtorpet, som då tillhörde Kanik-Lundby och som ligger söder om Barkarövägen, är den fullbordad. Sedan börjar "kampen" om ersättningar och dylikt. Mangårdsbyggnaden är ny, byggd 1823, men ansågs inte vara "bebolig" då väggarna ej har blivit mosstöta och rappade. Vägen mellan gården och fram till sockenvägen ansågs nästan vara ofarbar. Hur kostnaderna delades efter synen framgår ej, men Per Andersson frånsäger sig helt

ersättningsanspråk då han har haft stora kostnader vid uppförandet av den nya mangårdsbyggnaden som var 21 alnar (12,52 m) lång, 14 alnar (8,34 m) bred samt 13 hvarf (varv) hög, menas troligtvis timmerstocksvarv. Angående byvägen så menade han att det skulle till så stor uppoffring för att få den som en "allmän socken väg" på några få år att man inte skulle kunna utföra de "vanliga årliga göromålen" på gården Tack vare den övertygande inlagan så slipper Per uppfylla alla kraven som ställts, men blir ändå skyldig till en del av det som juristen "påstått" för tillträdarens räkning. 1829 är tiden då brandbolagen börjar föreskriva att byggnationerna måste ha vissa avstånd mellan sig p.g.a brandriskerna, för hittills har de flesta gårdarna varit kringbyggda med in- och utfarter från "innerplan".

Efter synen syns inget arrendatornamn på gården utan i husförhørsboken tycks Biskopen ha anställt en Rättare Lindqvist. Per Andersson har övertagit Bjärby i St Ilian 1829, flyttar sedan till Åby 1837 och avlider där 1841 och hustrun Greta Lisa (Margareta Elisabet) Lundbäck går bort runt 1859-1860.

Bror Petter flyttade med sin far, mor och syskon till Bjärby 1829 och vidare med föräldrarna till Åby 1837. Där byter han namn till Linderborg, återvänder i november 1840 till Kanik-Lundby där han övertar gården 1850, brukar den till 1858 då han flyttar till Rudön i Rytterne. Han gifter sig med Beata Christina Barkèn i nov 1871 ifrån Dingtuna och när hon avlider i april 1903 så återvänder han till Kanik-Lundby. Där får han omvårdnad och slutar sina dagar i Lundby 1917 på sin barndomsgård, men ej i samma byggnad som han fötts i. Detta blev alltså tredje och sista gången på Kanik-Lundby. Undertecknad har hittat honom i församlingsboken för Rytterne, där står han som avliden i nov 1917 ?? Vad som är verkligheten är frågan.

Anders Björkman och hans hustru Anna Jansdotter kommer ifrån Lillhärad 1856 och övertager gården 1858. Vid denna tidpunkt är gården inte längre delad. Anders brukar gården i 24 år och utför som alla andra bönder i socknen dagsverken, bl.a. målning åt fattighuset samt transport av "hjonen" till Lasarettet och trp av sten till murbygget på kyrkogården. 1863 hämtar han kol-stybb till åskledaren på kyrkan ifrån Lillhärad och året därpå går han dagsverken vid skolbyggnationen, det var alltså skiftande arbetsuppgifter de fick utföra. Anders slutar sina dagar 1880 och hans hustru 3 år tidigare. Efter hans bortgång återvänder hans son Anders Erik Björkman ifrån Ösby, som han brukat i några år, med hustru Augusta Maria Pettersson. Hans tid på Kanik-Lundby blir inte så lång då han avlider 1886.

Den som nu tar över är en sonson till ofta nämnde Per Andersson och sonsons son till den Anders Håkansson som först av släkten flyttade in på Kanik-Lundby. Det är Johan Oskar Linderborg som alltså kommer med hustru Johanna Charlotta Olsson till gården 1886. Då vägen, speciellt på våren, är nästan ofarbar så beslutar sig Oskar att dika ut Storängen (vid Offerlunden). Med otroligt mycken möda bygger han ny väg norrut från gårdens hage tills den träffar gamla vägen vid dess återkomst från "bågen" väster ifrån och sedan vidare till Fattigstugan och sockenvägen.

Ängen var på den tiden väldigt sank och blöt så stensträngen som fanns väster om Offerlunden hade nog sin uppgift på våren. Den ledde söderut mot källan vid skogskanten och till hagen, där ännu ett par stora ekar (början på 2000-talet) står kvar. Källan är inklädd med klyvna stockar och trappsteg av sten. Den var rätt djup eftersom i "mannaminne" ska en ox ha drunknat där, då kreaturen vattnades vid källan.

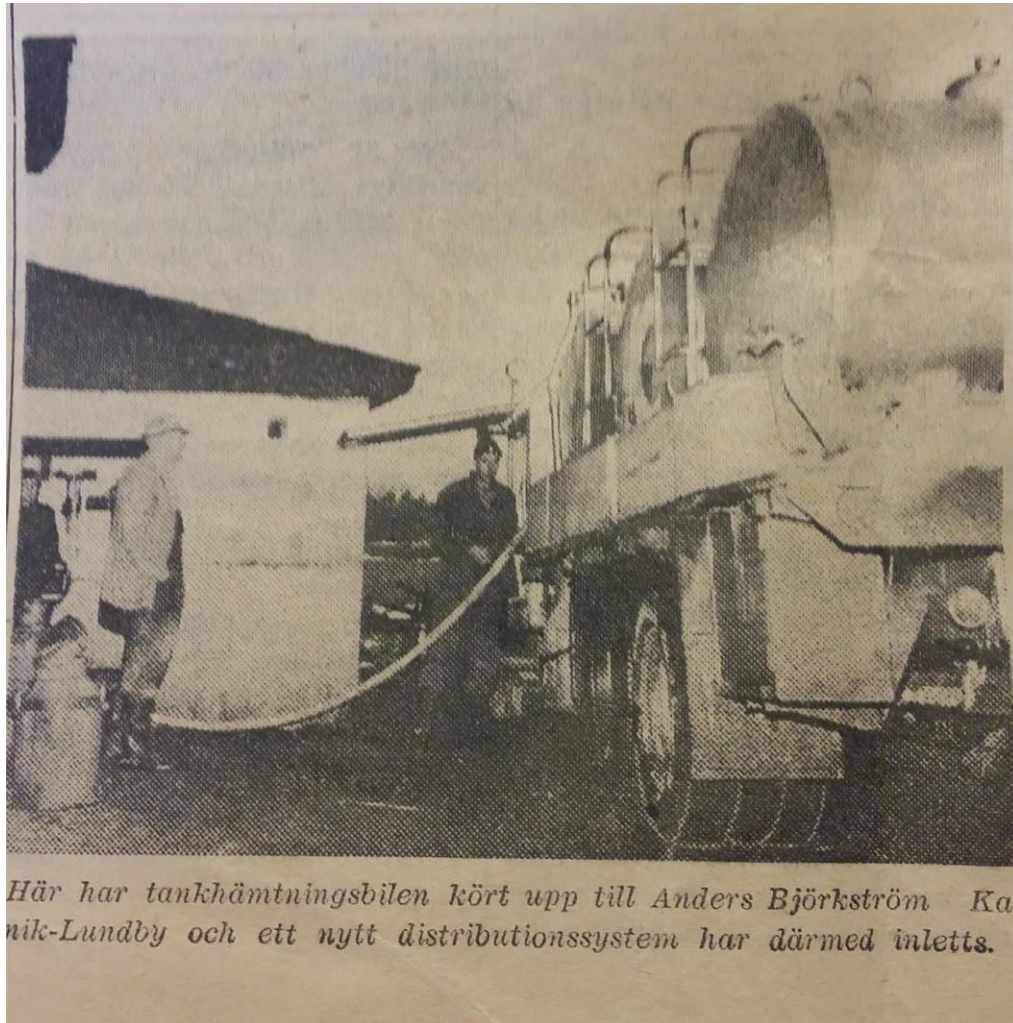
Oskar Linderborg fick bevittna Lundby sockendöd 1918, då Lundby införlivades med Västerås Stad, han var även den siste Biskopsbonden på Kanik. Vid sekelskiftet innehade han även posten som kyrkvärd en period och satt som Kommunalordförande i socknen i många år men inte de sista åren innan Lundby inkorporerades till Västerås Stad. Det krävdes en mångfald av stämmor och beslut för att genomföra detta och han ansåg att det skulle ta för mycket tid och kraft ifrån den huvudsakliga gärningen- jordbruket. Han var född 1859 i Skerike och bodde på gården i 43 år, flyttade in till Västerås 1929 men till den Västra förstaden tillhörande Lundby församling, där han avled 1931. Han blev alltså Lundby trogen ända till sina sista dagar.

Oskar Linderborg t.v och hans hustru Johanna till hö framför huset 1919 samt tjänstefolk (deras dotter Edith Charlotta kan vara med F. 1890)

I maj 1929 anländer Daniel Björkström med hustru Hilda och två söner Anders och Axel ifrån Igelsta i Romfartuna till gården. Vi börjar nu komma ganska nära nutiden. Daniel är arrendator bara i fem år, för 1934 avlider han och hustru Hilda driver gården vidare med hjälp av sönerna fram till 1938 då Anders Björkström blir arrendator. En auktion hålls den 2:a mars 1938, se handlingar angående auktionen i slutet av dokumentet. Anders gifter sig i april 1938 med Karin Pettersson ifrån Ekeborg Lundby och de får 5 barn. 1943 så totalrenoveras man-gårdsbyggningen som då har varit i bruk i 120 år med ett antal olika familjer.

Gården drivs både med spannmålsodling och mjölkproduktion och givetvis finns andra djur som är nödvändiga på gården såsom höns och grisar. Det finns 8 st hästar som används i jord- och skogsbruket. Första traktorn kom på 1940-talet. 1961 övergicks ifrån att leverera mjölken i 50 liters flaskor till att tömmas i en 600 liters tank i mjölkrummet och sedan hämtas med tankbil och levereras till Mjölcentralen i Västerås.

Här har tankhämtningsbilen kört upp till Anders Björkström Kanik-Lundby och ett nytt distributionssystem har därmed inletts.

Bilden tagen i januari 1961 och publicerades den 5:e jan i Västmanlands Nyheter (i mjölkrummet till vä skymtas sonen Leif)

Mjölproduktionen varade tills 1964 då alla korna såldes på Andelsslaktetiets livdjursauktion den 27:e februari (se auktionsannonsen bilaga 1).

1964 så erhöll Kanik-Lundby mera jord då Västerås Stad köpte granngården Bärby för 355.000 kr år 1962 av godsägare Valdemar Sterner. Bärby omfattade 73 hektar jord så tillsammans med Kanik-Lundbys 45 hektar så blev det 118 hektar. De första åren drev Kommunen själva jordbruket på Bärby. Kanik-Lundby var en gård under Stiftsnämnden i Västerås, och det blev också Bärby under ett par år då de bytte gårdar med V:ås Stad, och slutligen blev det V:ås Stad som ägare av båda gårdarna i slutet av 1960-talet, som det fortfarande

är. I samband med detta byggde V:ås Stad en väg 63-64 ifrån Kanik till Råstock för att förenkla transporterna mellan åkrarna tillhörande Bärby och Kanik-Lundby. När gården fick mera jord så brukades den av Anders tillsammans med sonen Lennart fram till 1975 då Lennart själv tog över arrendet på gården men Anders hjälpte till i många år. Anders fick aldrig uppleva sin 80-års dag då han slutar sina dagar i januari 1987, han var född i november 1907 i Tillinge Enköping. Hans hustru Karin bodde kvar på gården tills 2004 och hade då bott där i 66 år innan hon flyttade in till staden på Vallby Service hus där hon avlider i maj 2010.

*”Lilla huset” på Kanik där Anders och Karin bodde mellan 1976 och 2004.
Huset renoverades och byggdes på med en våning 1964.*

Lennart, född 1939, hade mellan 1960 till 1965 arbetat på Andelsslakteriet, först i hudboden med att bereda hudar efter slakt för att sedan övergå till att köra lastbil med varor från slakteriet och ut till olika butiker i södra länet. Han var även med vid livdjursauktionerna i Johannesbergs Gårds stora ladugård som lades ner i oktober 1982. Auktionerna startade 1957. Ifrån 1979 var han med och arrenderade mark på Hallsta Gård samt runt Eriksborg och Vedbo, 105 hektar, tillsammans med Lage och Oddvar Falk i Krista, Lars Wretlund i Boda och Rolf Fredell i Ösby. Sammanslutningen kallades för Lundby Sambruk och varade i fem år.

Lennart Björkström, Lundby, leder en kviga som ska ropas ut.

Lennart under den sista livdjursauktionen på Johannesberg i oktober 1982. Artikel i VLT den 8:e okt.

Under årens lopp så har mer jord arrenderats av Kanik-Lundby bland annat jord tillhörande Ekeborg och Johannesberg på 1980-talet och senare även jorden ifrån Torp, Tönsta, Ösby och Önsta. Lennarts dotterson Henrik, född 1983, blev tidigt intresserad av jordbruket och tillbringade all tid han kunde under skoltiden på gården. Detta slutade med att han övertog arrendet på gården 2005, då med hjälp av morfar Lennart.

Henrik Svensson gick efter grundskolan på Edströmska Gymnasiet och fordonstekniska linjen. Efter fullbordad utbildning så skaffade han sig grävmaskin och startade entreprenadfirma, tillsammans med sin pappa Leif och mamma Marie Kanikbo Schakt & Transport för utföra allehanda arbeten inkl. jordbruket. Hans pappa Leif hade efter många års körning vid ICA storlager i Västerås övertagit 2 st lastbilar som ingick företaget. Så det har skett stora förändringar på gården och dess sätt att få inkomster. Förr levde familjerna endast på jordbruket och djuren men idag måste det till andra inkomstkällor för att det ska gå runt.

Arealen på Kanik-Lundby var på 1500-talet 1,5 markland (ett markland var 8 tunnland) alltså 12 tunnland för att 1626 vara på 16 öresland (ett öresland var 1 tunnland) = 16 tunnland. I Västmanlands Läns kalender över gårdarna 1953 så står det angivet 90 tunnland på Kanik-Lundby. Arealen som brukas idag, med all jord som arrenderas, är förutom själva gården med Bärby, Tönsta, Önsta, Ösby, Torp, liten del av Ekeborg, c:a 20 tunnland tillhörande gamla Hammarby Gård och Saltängs Trädgården, två gårdar i Ytterhälla Dingtuna, 560 tunnland som såddes under 2015. Sedan 2014 arrenderar Henrik också 210 tunnland på gård i Kolsva och har den åtminstone kvar i skrivande stund (2016).

Lennart bodde kvar på gården tills 2006 då han flyttade in till staden och hans dotter Marie köpte mangårdsbyggnaden 2010 av Västerås Stad inkl. magasin, slöjdbod med jordkällare och garage. Han har dock medverkat vid sådd och skörd varje år. Lite areal har försvunnit då det har byggts villor på mark som tillhörde Bärby, dels väster om gården mot Husta och sydost mot Galttegen. Arealmässigt c:a 70-80 tunnland. Så ser det ut på Kanik-Lundby anno 2016 alltså stora förändringar vad gäller levnadssätt och areal. Framtiden får utvisa vad som kommer att ske härnäst.

Bild över Kanik-Lundby tagen 16 augusti 1947.

*Västerås
2016-04-03
Leif Björkström*

*Källor: Astrid Söderholms Gårdarna i Lundby, Kanik-Lundby
Församlingsbok V:ås Lundby AIIa:1 1896-1907
Församlingsbok V:ås Lundby AIIa:1 1908-1923
Familjehandlingar*

*Bilagor: 1 Auktionsannons 27 februari 1964
2 Auktionsdokument från 1938
3 Lista över djuren och priser*

Bilaga 1

Auktionsannons

Auktioner

ANDESSLAKTERIETS

124:e

LIVDJURSAUKTION

vid JOHANNISBERGS GÅRD, VÄSTERÅS, torsdagen den 27 febr.
1964 kl. 11

91 kor 29 kvigor 3 tjurar

I antalet ingår sex besätningar. **Kanik-Lundby, Västerås** (Anders Björkström) med 14 kor och avkastn. 1963: $5.225 \times 4,11 = 215$, **Stafansbo, Runhällen** (Sven Eriksson) med 18 djur och avkastn. 1962: $6.468 \times 4,11 = 268$ och 1963: $5.404 \times 4,10 = 221$. **Tåby, Arboga** (Olle Andersson) med 17 djur och avkastn. 1963: $4.435 \times 3,98 = 174$, **Väster Sörby Köping** (E. E. Ericsson) med 12 djur, **Tälje, Tärna** (G. Johanssons stbh.) med 11 djur, **Ridö gård, Västerås** (Åke Bergman) med 14 djur, **Berg V. Färnebo** (Sven Johansson) med 7 djur, **Ahl, Heby** (Frithiof Elfving) med 7 djur samt grupper av kor och kvigor.

Samtliga djur livdjursmärkta med åtföljande veterinärintyg. Många av korna är närkalvande.

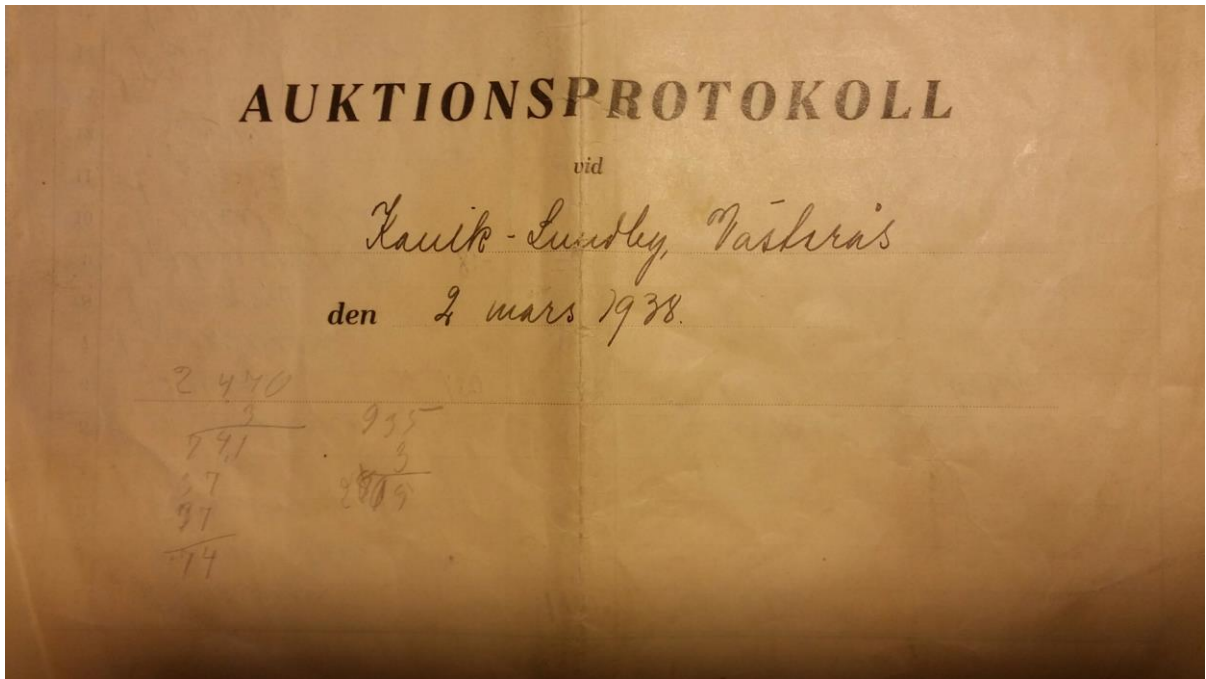
Andelsslakteriets auktions- och betalningsvillkor gälla. — Icke kända köpare torde inlämna referenser före auktionen. — Hemtransporter av inköpta djur samordnas. — Kataloger med uppgifter över djuren kan rekvireras från vårt kontor.

Västmanlands Läns Andelsslakteriförening

Västerås — Tel. 021/370 00

Bilaga 2

Auktions dokument

1	1 flämstän		15-	Gården
2	1 karkkastän		3-	..
3	1 kackelskastän		2-	..
4	1 stöle			
5	1 mjölkkärra		25-	Jäderlund, Öppäke
6	1 äkuvagn	1.50	10	Pettersen, Ekébry
7	1 sladvagn		20-	Gården
8	1 vagn		36-	L. Karlsson, Skälby
9	1 plånersladd	8:-	8	Lundgren, Kumula
10	1 idalsladd		16-	Karlsson, Skälby
11	1 sladd		2-	Larsson, Rockelunda
12	1 härr		1-	Pettersen, Ekébry
13			1-	..
14	1 60-pimmar		55-	L. Johansson, Onst
15	1 änder		9-	Johan Lundgren,
16	1 plog		5-	Karlsson, Skälby
17		7.50	2	Karlsson, Spärty
18		29.-	19	Onst
		46.-		

Försålda inventarier

Bilaga 3

Lista över djuren

som komma att försäljas vid auktion å Kanik-Lundby onsdagen den 2 mars 1938.

Kor

N:o	N a m n	Kalvat	Betäckta
1.	Brunetta I 310	20/11 1937	7/2 1938
2.	Juna 410	15/10 1937	28/12 1937
3.	Stjärna I 370	21/10 1937	7/12 1937
4.	Brunetta II 400	23/9 1937	28/12 1937
5.	Sara III 415	13/7 1937	27/8 1937
6.	Rosa V 450	20/4 1937	23/6 1937
7.	Majros 475	5/4 1937	1/6 1937
8.	Stjärna II 475	4/2 1937	12/6 1937
9.	Hjärtros 325	15/12 1937	5/2 1938
10.	Rosa VI 200	25/12 1937	—
11.	Stina 380	26/10 1937	21/1 1938
12.	Stjärna III 310	28/10 1937	4/2 1938
13.	Sara IV 350	12/9 1937	30/10 1937
14.	Stella I 325	9/5 1937	1/7 1937
15.	Gullros 400	14/4 1937	19/6 1937
16.	Rosa IV 470	—	29/5 1937

6095

Kvigor

N:o	N a m n	Födda	Betäckta
1.	Böna 240	16/8 1936	9/1 1938
2.	Sköna 270	28/8 1936	10/1 1938
3.	Krusa 215	1/9 1936	—
4.	Bolla 330	26/11 1936	—
5.	Stella II 135	9/5 1937	—
6.	Vivan 135	9/2 1937	—
7.	Stjärna IV 125	4/12 1936	—

1270

1 tjur

Juno 340 Född 8/6 1935 *lämnas 310 20.06.38*

Hästar

N:o	N a m n	Födda	
1.	Pontus 1030	1932	
2.	Grälle 1030	1932	
3.	Flossy 1110	1930	Betäckt 21 juni.
4.	Vanja 1110	1934	
5.	Stjärn 945	1934	
	Bläsan 890	1935	
	Stjärna 600	1936	} Fader: Hälle.
	Pärlla 415	1937	

7110

6095
 1270
 340
 7110 1550
 44815 9450
 15343
 40558

Bilaga 4